

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TAŞIT ARAÇLARI BAKIM YÖNETMELİĞİ

Amaç ve Kapsam

Madde 1-Bu yönetmelik, TMO'nun merkez ve taşra teşkilatında bulunan her türlü taşıt araçlarının gerekli periyodik bakım esaslarını düzenler.

Yönetmelik; insan, eşya ve ürün taşımada kullanılan her türlü otomobil, pikap, kamyon, otobüs, traktör ve benzeri taşıt araçlarını kapsar.

Taşıtların kendine özel gerekli bazı bakımları bu yönetmelik hükümlerinin tamamlayıcısı olarak yerine getirilir.

Araç Bakımının Esasları

Madde 2-Araçları en iyi çalışma şartlarında bulundurarak iş verimini arttırmak, onarım giderlerini azaltmak, aracın ömrünü uzatmak, ekonomik çalışmasını sağlamak ve uzun süre iş verilmeyecek araçları park ederken dış etkenlerden korumak için değişik periyotlarda bakım ve onarımları yapılır.

Araçların günlük ve haftalık bakımları sabah işe çıkmadan önce ve /veya akşamları iş sonunda park edildiği yerlerde aracı kullanan sürücü tarafından yapılır. Gerekli durumlarda akaryakıt ve yağ ikmali ile lastik havalarının tamamlanması işleri benzin istasyonlarında yapılabilir. Günlük bakımda bir eksiklikten veya yanlışlıktan meydana gelebilecek arıza ve benzeri durumlardan sürücüler sorumludur.

Üç aylık ve kışlık bakımlar mahalli piyasada, aracın servisinde veya bakımın daha ekonomik olduğu anlaşmalı özel bir bakım ve onarım atölyesinde yaptırılabilir. Kışlık bakımlar kış mevsimine girmeden önce yaptırılır.

Araç imalatçısı tarafından belli periyotlarda değiştirilmesi önerilen parça ve malzemeler (örneğin yağ, yağ filtresi, benzin filtresi vb.) öngörülen km. veya sürede değiştirilir.

Bakım onarımla ilgili yetkili elemanlarca öncelikle taşıt sürücüsü tarafından belirtilen arızalar ile tereddütler üzerinde durulur. Bakımı biten aracın kontrolü ilgili teknik personel ile sürücü tarafından birlikte yapılır. Gerekli belgeler düzenlenerek imza edilir. Araçların hiç bir arızası olmasa dahi belirlenen bakımlar ile kışlık bakımları yapılır.

Depolama bakımı aracın kullanılmayacak olan süre için muhafaza altına alındığı yerde araç sürücüsü tarafından yapılır.

Günlük ve Haftalık Bakım

Madde 3-Araçların günlük ve haftalık bakımlarında aşağıda belirtilen işler yapılır;

1-Akaryakıt ikmali soğutma, motor yağı seviyesi ve akü suyu kontrolü yapılır, eksiklik varsa tamamlanır,

2-Lastiklerin havası eksikse tamamlanır, supap, iğne ve kapağının kontrolü yapılır; lastik dişleri eskimişse, prospektüsünde gösterildiği şekilde yerleri değiştirilir,

3-Soğutma sisteminden su; motor, şanzıman, diferansiyel ve diğer dişli kutularından yağ sızıntısı olup olmadığı kontrol edilir,

4-Aracın kullanılma saat veya km.' si dolmuşsa bir benzin istasyonuna götürülerek, motor yağı ve hava filtresi elemanları değiştirilir, kirlenmişse hava filtresi temizlenir,

5-Marş motoru ve şarj motoru burçlarına yağ damlatılır, grasörlükler yağlanır,

6-Şanzıman, diferansiyel, direksiyon ve diğer dişli kutularının yağ seviyesi kontrol edilir, eksikse tamamlanır ve akü bakımı yapılır,

7-Gerektiğinde aracın motoru basınçlı su ile yıkanır, araç lift ile kaldırılmış durumdâ iken şasi, karoser ve diğer kısımlarda çatlaklık olup olmadığı kontrol edilir,

8-Kullanma sırasında debriyaj, fren ve (V) kayış ayarlarına sürekli olarak dikkat edilir, ayarsızlık halinde anlaşmalı veya yetkili servislere götürülerek düzeltilir.

Üç Aylık Bakım

Madde 4-Araçların üç aylık periyodik bakımlarında aşağıda belirtilen işler yapılır;

1-Motorun kompresyon testi alınır ve forma kaydedilir. Üst kapak civataları sıkılıp, supap, platin ve buji ayarları yapılır,

2-Şarj dinamosu ve marş motoru sökülür, burç ve kömürleri kontrol edilip temizlenir. Elektrik kabloları elden geçirilir, akümülatör ve kabloları kontrol edilir,

3-Araç, sehpa üzerine kaldırılarak ön ve arka kampanalar sökülüp tekerlek bilya ve keçeleri, fren balataları, fren silindirleri kontrol edilir, bozuk olanları değiştirilir. Bilyalar temizlenip yağlanarak yerlerine takılır ve ayarları yapılır,

4-Debriyaj ayarı kontrol edilir, şanzıman ve diferansiyelde bir ses veya arıza yoksa sökülmeden kontrol edilir,

5-Kardan mili, mafsal grasörlükleri, direksiyon ve rot sistemindeki burçlar, rot başları ve ön düzen ayarları; soğutma sistemindeki radyatör, termostat, su hortumları, vantilatör ve kayışları kontrol edilir,

6- Şasi ve karoserde çatlak yerler olup olmadığı kontrol edilir,

7- Bütün dişli kutularındaki yağlar kontrol edilir ve yağlanması gereken yerler mevsimine göre uygun yağ kullanılarak yağlanır,

8- Lastikler kontrol edilir, lastik bakımı ve balans ayarları yapılır.

Kışlık Bakım

Madde 5-Araçların kışlık bakımlarında aşağıda belirtilen işler yapılır;

1-Soğutma sistemi temizlenir, radyatör ve hortumlarda sızıntı varsa önlenir, yıpranmışsa değiştirilir, termostat kontrolü yapılır,

2-Soğutma sistemine göre yöresel iklimin gerektirdiği şekilde antifriz konulur,

3-Akümülatör elektrolitinin yoğunluğu kontrol edilir. Kabloların sağlam, kablo başlarının temiz ve sıkı olmaları sağlanır,

4-Şarj ve marş motoru fırçaları temizlenir, aşınmaları kontrol edilir,

5-Benzin ve dizel motorlarının kompresyonları ölçülür, enjektör, pompa ve genel ayarlar yapılır,

6-Manyeto yerinden sökülerek servis veya atölyede iyice temizlenir ve mıknatıs kuvvetlendirilerek platinleri kontrol edilip, yerine takılır,

7-Motorin ve benzin depolarında biriken suyun akaryakıt devresinde donarak tıkanıklık yapmasını önlemek için depolara bir kış mevsimine yetmek üzere yarım litre alkol ilave edilir. Aynı işlem hava frenli (veya kontrollü) araçlarda motor çalışırken hava kompresörünün süzgecine yarım litre alkol emdirilerek yapılır,

8-Dizel motorlarında ilk hareket yardımcısı kızdırma bujisi ve manifold ısıtma tertibatı kontrol edilir, gerekli görülmesi halinde temizlenir,

9-Patinaj zincirleri ve gergileri, çekme halatı, takoz ve benzeri donanım kontrol edilir ve kullanıma hazır bulundurulur.

Depolama Bakımı

Madde 6-Araçların depolama bakımlarında aşağıda belirtilen işler yapılır;

1-Aracın gerekli yerleri yağlanır, lastik tekerlekli araçlarda araç takoza alınarak hava normalin yarısına indirilir,

2-Piston, segman ve supapların paslanmasını önlemek amacıyla motor beş dakika kadar çalıştırıldıktan sonra az miktarda motor yağı emme manifolduna dökülür ve motor hemen durdurulur,

3-Soğutma sistemindeki su tamamen boşatılır ve aracın görülebilecek bir yerine (suyu yoktur) ibaresi konulur,

4-Akümülatörün elektrolit seviyesi düşükse saf su ilave edilir. Şarjı düşükse akümülatör araçtan sökülür şarj edilmesi için şarj atölyesine götürülür. Şarj sırasında hidrometre kullanılır. Şarjdan sonra akü donma sıcaklığı üstünde bir yerde muhafaza altına alınır. Muhafaza altındaki akü en az ayda bir defa şarj edilir,

5-Aracın açık havaya maruz eksoz boruları gibi kısımları kar ve yağmurun girmemesi için kapatılır, açıkta olan boyanmamış parlak yüzeyler paslanmaması için gres ile yağlanır.

Kontrol

Madde 7- Bakım onarım atölyelerinde yapılan bakım işlemlerinin sonuçları o yerdeki araçların tümünün veya bir bölümünün kullanma ve hareketinden sorumlu olan görevliler ile aracın sürücüsü tarafından kontrol edilir, ilgili belgeler imzalanır. Bakımla ilgili olarak ortaya çıkan aksaklıklardan ilgili görevliler ile araç sürücüsü ortak sorumludurlar.

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

Madde 8-Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle 10.7.1986 tarih, 960076 sicil ve 198 yayın No' lu Taşıt Araçları Bakım Yönetmeliği yürürlükten kalkar.

Yürürlük

Madde 9-Yönetim Kurulumuzun 07.06.2004 tarih 12/182-3 sayılı kararı ile kabul edilen bu yönetmelik 07.06.2004 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 10-Bu yönetmelik hükümleri Genel Müdürlükte İdari İşler Dairesi Başkanlığınca, taşrada Teknik Servis Şefliklerince, AAF İşletme Müdürlüğünde Yardımcı Tesisler Şube Müdürlüğünce yürütülür. Teknik hususlarda doğacak problemler için Teknik İşler Dairesi Başkanlığının görüşüne başvurulur.